

Nr 12.

Ankom till riksdagens kansli den 5 maj 1931 kl. 12 m.

Första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande, nr 12, i anledning av väckt motion angående en förbättrad arbetsförmedling.

I en inom andra kammaren väckt och till dess fjärde tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 143, har herr *Mogård m. fl.*, under hänvisning till vad som anförts i den av samma motionärer väckta motionen II: 140 om understöd åt elever vid vissa skolor för yrkesundervisning m. m., hemställt, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla om utredning angående möjligheterna till förbättrad arbetsförmedling för ungdom över 18 år och å orter, varest den offentliga arbetsförmedlingen ännu icke nått effektiv organisation.

Motionen.

I avseende å motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Andra kammarens utskott har i avgivet utlåtande, nr 3, anfört följande:

Riksdagens beslut över motionen II: 140.

”Motionen II: 140 avsåg dels höjning av anslaget till stipendier åt obemedlade och mindre bemedlade elever vid kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning ävensom höjning av maximibeloppet av dylika stipendier, dels ock utredning beträffande behovet och möjligheterna av en utvidgning av yrkesutbildningsanstalterna, varvid hänsyn särskilt borde tagas till förefintligheten av ungdomsarbetslösheten.

Motionen behandlades av statsutskottet i dess utlåtande nr 8 angående utgifterna för budgetåret 1931—1932 under riksstatsens åttonde huvudtitel, punkt 265. Beträffande utredningsyrkandet framhöll därvid utskottet, att beredandet av större möjligheter till yrkesutbildning för visso vore en synnerligen behjärtansvärd angelägenhet. Men utskottet avstyrkte dock den föreslagna utredningen, enär det ansåg, att igångsättandet av en utredning i vanliga former av frågan torde visa sig mindre fruktbart, än om man lämnade öppet åt vederbörande myndigheters och enskilda sammanslutningars strävanden på området ifråga att efter förmåga fritt göra sig gällande.

I en till utskottsutlåtandet fogad, vid denna punkt avgiven reservation tillstyrktes emellertid skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan om utredning i frågan under framhållande av att den rådande arbetslösheten bland ungdomen måste betraktas såsom en allvarlig samhällsfara, vars skadeverkningar statsmakterna hade all anledning att söka med lämpliga medel avvärja eller minska. Ett sådant medel utgjorde otvivelaktigt beredandet i största möjliga utsträckning åt denna ungdom utan yrkesanställning av ökade möjligheter till förkovran inom yrkena. Under nuvarande förhållanden syntes i hög grad påkallat, att

en utredning skyndsamt ägde rum rörande utvägarna att med hänsyn till den förefintliga arbetslösheten bland ungdomen för densamma underlätta förvärvandet av yrkesutbildning.

Vid behandlingen i kamrarna bifölls reservationen.

Framställning af socialdemokratiska ungdomsförbundet.

I skrivelse den 14 januari 1931 till statsrådet och chefen för socialdepartementet har *Sveriges socialdemokratiska ungdomsförbund* gjort framställning om åtgärder mot ungdomsarbetslösheten, i vilken framställning särskilt framhållits önskvärdheten bl. a. av att den yrkesutbildning, som under senare år i allt större utsträckning vuxit fram, utbygges till större omfattning och effektivitet, samt av att för ungdomens vidkommande arbetsförmedlingen göres mera effektiv.

Över denna framställning hava sedermera avgivits infordrade utlåtanden av bl. a. arbetslöshetskommissionen den 13 mars 1931 och socialstyrelsen den 18 mars 1931. I båda dessa utlåtanden har starkt betonats vikten av att den arbetslösa ungdomen beredes tillfälle till yrkesutbildning, vilken fråga emellertid här torde kunna lämnas åsido, då den ju redan i annat sammanhang varit föremål för riksdagens prövning.

Arbetslöshetskommissionen.

Arbetslöshetskommissionen har därefter anfört, att även den ungdom, som vore utrustad med goda fackinsikter och villig arbetshåg, kunde bliva dömd till fortsatt överksamhet, om den icke bjödes möjlighet att vinna placering i produktivt arbete. Till underlättande av gynnsammare förhållanden härutinnan syntes det vara av synnerlig betydelse, att staten genomförde en förbättring av den offentliga förmedlingen av ungdomlig arbetskraft. En rationellt lagd och effektivt genomförd yrkesutbildning, i görligaste mån anpassad efter arbetsmarknadens olika möjligheter, kompletterad med en förbättrad arbetsförmedling för unga personer över 18 år, syntes, såvitt kommissionen kunde finna, vara den väg, på vilken för närvarande de bästa resultaten kunde ernås för att förhjälpa den arbetslösa ungdomen till bättre villkor.

Socialstyrelsen.

Även *socialstyrelsen* har framhållit, att vid motarbetande av ungdomsarbetslösheten arbetsförmedlingens medverkan vore av den största betydelse, och har styrelsen i detta sammanhang erinrat om det förslag, som av 1926 års arbetslöshetssakkunniga framlagts i syfte att förstärka den offentliga arbetsförmedlingens organisation. Enligt styrelsen vore en dylik förstärkning önskvärd, men syntes frågan härom med hänsyn till dess samband med andra under utredning varande frågor angående arbetslösheten icke för närvarande kunna upptagas till behandling. Slutligen har styrelsen uttalat, att man snart syntes böra till övervägande upptaga frågan, huruvida icke arbetsförmedlingsanstalterna borde utrustas med mera utvecklade och förfinade hjälpmedel än dem, som nu stode till buds, för fyllande av sina individuellt inriktade uppgifter, särskilt i fråga om ungdomens yrkesrådgivning.

Med avseende på ungdomsarbetslösheten och frågan om åtgärder för dess bekämpande har sedermera statsrådet och chefen för socialdepartementet i Kungl. Maj:ts prop. nr 201 angående anslag till bekämpande av arbetslösheten anfört bl. a., att det vore tydligt, att denna arbetslöshet för närvarande vore mycket omfattande. Tidigare hysta förhoppningar att bättre förhållanden småningom skulle inträda på detta område hade alltså hittills icke blivit infriade. Givet vore, att ungdomsarbetslösheten av flera olika skäl utgjorde ett mycket allvarligt problem, som i särskild grad påkallade statsmakternas uppmärksamhet. I fråga om sådan ungdom, som icke fyllt 18 år, torde det därvidlag framför allt gälla att åvägabringa förbättrad vägledning åt de unga vid deras yrkesval. Sådan vägledning torde kunna lämnas genom skolan, men även genom arbetsförmedlingen. Beträffande arbetslös ungdom, som befunne sig i åldern över 18 år, borde det allmännas strävan närmast gå ut på att sådana unga under sin nödtvungna ledighet erhöles en sysselsättning, som kunde bliva av betydelse för deras försörjningsmöjligheter i framtiden. Vad som för närvarande torde kunna åtgöras, syntes vara dels försök att förmå kommunerna att med bistånd från arbetslöshetskommissionen i ökad omfattning bedriva kursverksamhet för arbetslös ungdom, dels ock undersökning av möjligheterna att inom reservarbetenas ram anordna för ungdom och dess utbildning mera lämpade arbeten än de sedvanliga.

*Social-
ministern.*

Av den ovan lämnade redogörelsen framgår, att den nu rådande starka arbetslösheten bland ungdomen allmänt erkännes vara ett synnerligen allvarligt samhällsont, med vilket det är av största vikt, att statsmakterna snarast söka att komma till rätta. Genom sitt ovan berörda beslut i anledning av motionen II: 140 har även riksdagen vidtagit en åtgärd i sådant syfte. Enligt arbetslöshetskommissionens mening är det emellertid av stor betydelse, att ökade utbildningsmöjligheter för ungdom — vartill riksdagens nämnda beslut siktar — kompletteras med en förbättrad arbetsförmedling för unga personer över 18 år. Önskvärdheten härav har även kommit till uttryck i socialstyrelsens utlåtande i anledning av socialdemokratiska ungdomsförbundets förut nämnda framställning.

*Andra
kammarens
utskott.*

Inom utskottet har visserligen yppats viss tveksamhet rörande möjligheten att genom här avsedda åtgärder kunna vinna det åsyftade resultatet, när ju ungdomsarbetslösheten liksom arbetslöshet i allmänhet ytterst bottnar i brist på arbetstillfällen, som ej kan avhjälpas vare sig genom yrkesutbildning eller en förbättrad arbetsförmedling. Med hänsyn till den utomordentliga vikten av att ungdomsarbetslösheten på allt sätt bekämpas, synas emellertid alla de vägar böra undersökas, som kunna tänkas vara framkomliga, varför utskottet enats om att tillstyrka den föreslagna utredningen.

Den omständigheten, att den föreliggande frågan delvis sammanhänger med andra under utredning varande spørsmål angående arbetslösheten, synes icke böra utgöra hinder för att den upptages till övervägande särskilt för sig. Skulle

frågan komma att behandlas endast såsom en detalj i det synnerligen omfattande utredningsarbete, som för närvarande pågår beträffande arbetslösheten, torde någon åtgärd i avsett syfte icke kunna förväntas inom rimlig tid.

Utskottet får därför med stöd av det anförda hemställa, att andra kammaren måtte för sin del besluta, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning angående möjligheterna till förbättrad arbetsförmedling för ungdom över 18 år och å orter, varest den offentliga arbetsförmedlingen ännu icke ernått effektiv organisation.”

Andra kammaren biföll sitt utskotts hemställan, varefter ärendet överlämnades till första kammaren, som hänvisade detsamma till sitt första tillfälliga utskott.

Utskottet.

Utskottet, som ansluter sig till vad andra kammarens utskott i ärendet anført, finner det önskvärt, att arbetsförmedling åt ungdom över 18 år gives den mest ändamålsenliga organisation. Förefintliga brister, som starkast framträda i sådana samhällen, varest en effektiv arbetsförmedling icke inrättats, böra således snarast avhjälpas.

Utskottet hemställer,

att första kammaren måtte biträda andra kammarens i ärendet fattade beslut.

Stockholm den 5 maj 1931.

På utskottets vägnar:

RUBEN WAGNSSON.

Närvarande vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet: herrar *Wagnsson, Tamm, Sandegård, Andersson, Karl Andreas, Carlsson, Olof, Andersson, Per, Wikström* och *Nylander*.